

WVNT

Wermlands Nations Tidning

[Nummer 4] 1993-1994

Erik Elinder
Värmlänning & visionär

Äventyr
i Pamir

Musik / Film
Recensioner

Vårens
program

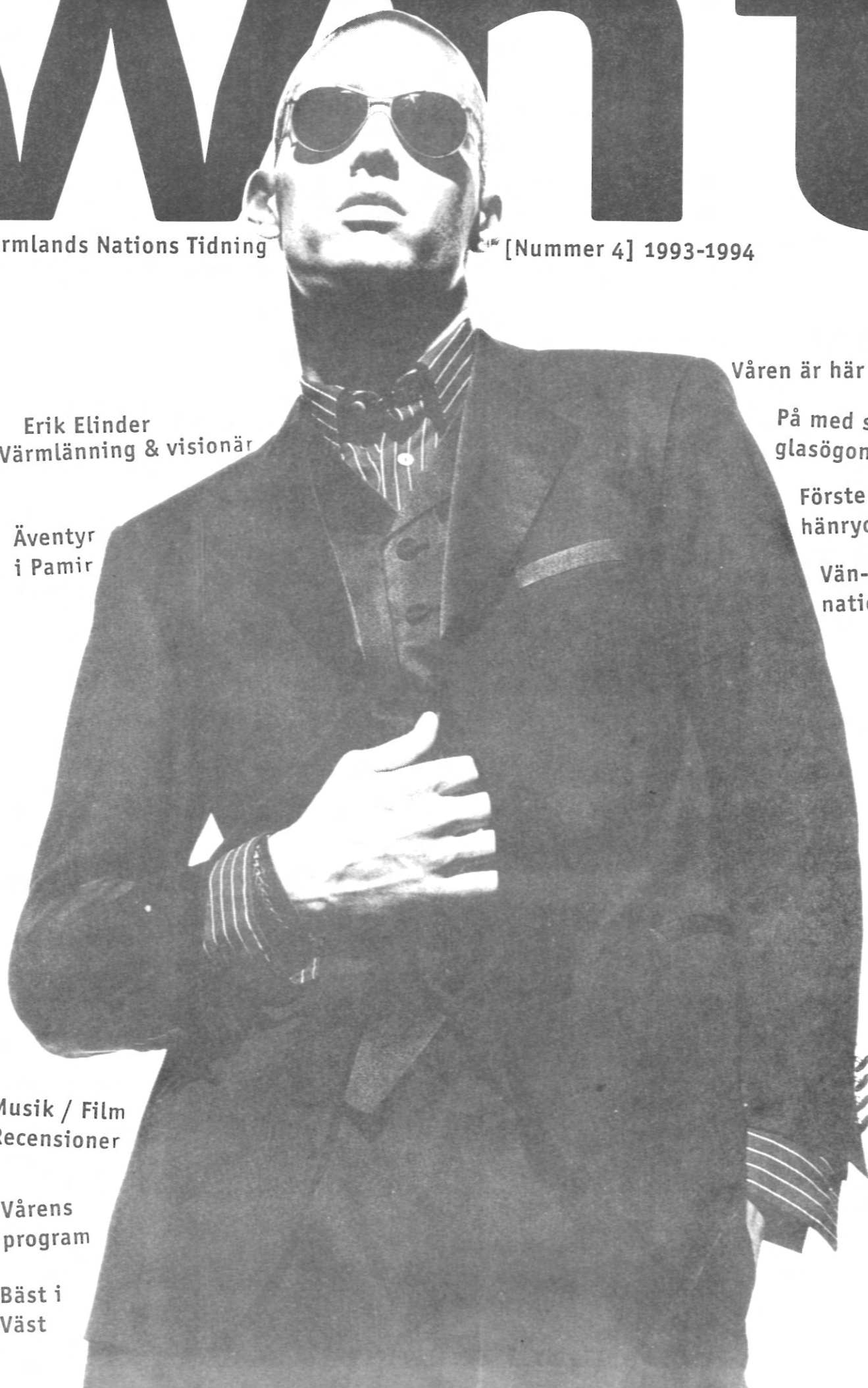
Bäst i
Väst

Våren är här

På med sol-
glasögonen

Förste Q
hänryckt

Vän-
nationer

Värmlänning & *visionär*

Många faktorer har samverkat till att göra vår nation till vad den är idag. Wermlands Nation är den nation här i Linköping som har det mest utvecklade utbytet med andra nationer, vilket du kan läsa om på annan plats i tidningen. Men vi hade inte varit där vi är idag om det inte hade varit för en värmlänning och visionär med nordiskt samarbete som speciell passion.

Vi fick möjlighet att träffa Erik Elinder i hans hem på Djurgården för att tala om Värmland och Renhornskretsen. Samtidigt fick vi lära känna en fascinerande person med ett särskilt hjärta för oss här i Linköping. Om du träffar någon i quratelet på en fest eller kanske vår inspektor kan du se att de bär på en vacker qurators- eller inspektorsmedalj. Dessa fick nationen i gåva av Erik Elinder på vårt femårsjubileum och de utgör en viktig del i de skatter vi hunnit samla på oss genom åren.

Studentutbyte är ett fenomen av gammalt gott värmländskt märke. Redan på 1640-talet rodde en student från Ölme till Karlstad för att därifrån bege sig ut på tigarstråt i Värmland för att på så sätt finansiera sina studier vid Åbo Akademi. På den tiden var ju

Sverige och Finland ett, så det var lika naturligt att resa över Östersjön för att studera som det är idag att bege sig ut på Östgötastråten.

Det dröjde dock ända till 1875 innan den första vänskapstraktaten skrevs mellan två nationer. Dessa var Värmlands Nation i Uppsala, genom sin qurator Stenbeck, för övrigt farfar till vår utrikesminister, och Nylands Nation i Helsingfors, genom sin qurator Freudenthal, bördig från Arvika. Denna traktat har sedan fått bli mallen för fler vänskapsavtal genom åren. För några år sedan skrevs exempelvis ett avtal mellan vår egen nation och Värmlands i Uppsala med liknande formuleringar, ett dokument som betyder mycket för oss.

Samarbetet utvecklades i sakta mak,

men 1931 hände något som skulle få återverkningar långt fram i tiden. Erik Elinder skrev nämligen in sig vid Uppsala universitet och Värmlands Nation för att läsa litteraturhistoria, historia och statskunskap. Han blev snabbt engagerad i nationen när han fick i uppdrag att ta fram en porträttkatalog för tiden 1925-1934. På den tiden hade nationen mellan 160 och 200 aktiva medlemmar. Erik fortsatte genom åren att ta fram en komplett skriftserie till nationen samt en bibliografi över värmländsk litteratur. Denna uppgift har sedermera tagits över av Föreningen för Värmlandslitteratur i Karlstad.

När han blev förste Qurator 1940 hade dock verkligheten i världen ändrat förutsättningarna för studentlivet

wermländska sällskapet

En annan arbetsuppgift, som Erik Elinder ägnat en stor del av tid och intresse är ordförandeskapet i den äldsta och den största av de värmländska organisationerna i Stockholm - det anrika Wermländska Sällskapet i Stockholm av år 1816. Stiftat av 24 unga värmlänningar, som längtade efter en mötesplats när de lämnat akademien för huvudstadens plikter.

Redan från början var Luciadagen Sällskapets årsdag och medlemsantalet har sedan länge pendlat omkring tusen. Nära femton år

har han fungerat som sällskapets ordförande där Ekshäradsgården på Skansen är en självskriven centralpunkt med aktiviteter året om.

En målsättning är just nu, att inom rimlig tid kunna samla medel för ett Lagerlöfmonument i trakten av Hamngatsbacken, där en 22-årig seminarist plötsligt fick ingivelsen att skriva det verk som några år senare blev Gösta Berlings saga. En hela nationens hyllning till en tidlös symbol för värmländsk skaparkraft och fantasi.

och banden över Östersjön fick ny vikt. Vicekorpralen Elinder fick en vardag under kriget ett år senare idén om att engagera studenter och andra i en frivilligkår för luftbevakning. Idén tog snabbt skruv hos försvarsstaben. Frivilliga studenter och ungdomar engagerades för flygspaning i en organisation som blev känd som Tornsvälorna. Under vinterkriget kom också sårade finländare till Uppsala för att studera och deras uppehälle sörjdes i många fall för av deras svenska kolleger. Det gjordes insamlingar och man stickade strumpor som skickades till Finland. Kort sagt, Finlands sak var studenternas.

Men Erik Elinder såg längre än så. Han kom att tänka på att Värmland hade starka band till Savolax län i Finland alltsedan Karl IX gjorde det möjligt för s k svedjefinnar därifrån att komma till Värmland. Kontakterna med det gamla landet hade funnits kvar genom århundradena, men nu var det dags att ta med Savolaxstudenter i vänkretsen. Sagt och gjort, kontakt togs med Savolainen Osakunta i Helsingfors och en ny traktat skrevs.

Åren gick, kriget tog slut och Elinder började jobba för sparbankerna i sparfrämjandet. Efter några år var det dags att bygga en konferensanläggning i Årefjällen. Huset döptes till Renhornet och skulle också bli en samlingsplats för släkt och vänner. Så småningom kom även vänkretsen av studentnationer att träffas där en vecka varje vinter för lättsam samvaro och

för knytande av kontakter. Renhornskretsen bestod till att börja med av fyra nationer, nämligen Värmlands Nation i Uppsala, Wermlands Nation i Lund, Nylands Nation i Helsingfors och Savolainen Osakunta, också Helsingfors. Därmed var grunden lagd för det som kommit att bli det antagligen största och mest livaktiga fasta samarbetet mellan studenter i Norden idag.

Erik Elinder som hela tiden verkat för ökat samarbete i Norden fick här se ett fenomen uppstå som verkligen motsvarade den tanken. Sällan har något skapats som betytt så mycket för kontakter och nätverk, för att användas av ett modeuttryck. Många gamla renhorningar träffas fortfarande efter många år och flera har fått nytta av sina nätverk på höga positioner i samhället.

Genom åren har Renhornskretsen utvidgats och består nu av hela nio nationer. Värmlands Nation i Göteborg kom och gick. Därefter kom Studenterföreningen i Köpenhamn och Det Norske Studentersamfund i Oslo med, och därigenom ytterligare två länder. Så småningom kom studentkåren i Karlstad med i kretsen och 1987 var det dags för Wermlands Nation i Linköping att debutera i den illustra församlingen. Efter oss har ytterligare ett tillskott skett i form av Wermland/Dalslands Nation i Umeå.

Vem är då Erik Elinder egentligen? Epitetet vi använde i inledningen torde sammanfatta denne man ganska bra. Värmland har alltid legat honom

varmt om hjärtat och han har sprudlat av idéer från början. Skillnaden från oss andra är bara att Erik har förverkligat sina idéer. Han började sin civila karriär inom sparfrämjandet men gick så småningom över till att driva en kedja av annonsbyråer. Via detaljhandeln och så kallade frivilliga kedjor kom han in på ett nytt område, nämligen kontokorten. Med utgångspunkt i VISA-kortet har Erik Elinder drivit utvecklingen av plastkortet, så att de idag även omfattar kundkort kopplade till exempelvis livsmedelskedjor och kort i stil med IKEA family som stoppas in i en automat, vilken skriver ut dagens specialerbjudanden på en lapp.

Erik har alltid återkommit till Norden och Värmland. Han framförde vid vårt samtal förhoppningen att det nordiska samarbetet kan fortsätta inom ramen för EU om vi nu blir medlemmar i den organisationen. Den gemenskap som finns mellan våra länder är unik och värd att ta tillvara. Samtidigt ger den regionen en styrka i Europa. Som gammal kurator i Värmlands Nation och efter femton år som ordförande i Wermländska Sällskapet i Stockholm vet Erik Elinder vad han talar om när han tillägger att Värmland har mycket att tillföra i den gemenskapen.

ANDERS ELOW OCH KRISTINA RANUDD
PÅ BESÖK I HUVUDSTADEN

Res bort en termin eller så

Wermlands
har ett för

nationer i Linköping unikt utbyte med andra
nationer. Ta chansen och
res iväg en helg. Gratis!

Wermlands nation i Linköping har sedan starten haft utbyte med ett antal nationer i andra universitetsstäder. Vi kommer här att presentera dem och det utbyte vi har med respektive nation/förening. Tanken med vännationer är först och främst att utveckla ett samarbete mellan studenter från olika städer och länder. Det skall vara en självklarhet att vända sig till sin vännation om man får för sig att studera på annan ort en termin eller så. Så gjorde undertecknad, Anna, när hon flyttade hit från Uppsala universitet och Värmlands Nation där. När du bestämt dig för vilken nation Du vill besöka vänligen kontakta Susanne Bohs, tel 27 32 82. Kom ihåg att nationerna oftast bjuder på evenemangen ifråga!

NYLANDS NATION I HELSINGFORS grundades av finlandssvenskar 1643. De idag ca 700 medlemmarna talar som då en svenska man gjorde i forna stortidsdagar, icke att förväxla med finnar

som talar svenska. (Det kan vara kul att studera ämbetsmannalistan vid nationen, förutom alla von-namn och af-namn är det mycket svenskt (adligt).)

Det nyrenoverade nationshuset är originalritat efter en tänkt vikingasal (merenfortnidaborg i nationalromantisk stil) och överväldigande i sin storlek.

Nylänningarna är kända för att FESTA och de gör det med besked. De *stippeveckor* vilka anordnas varje år behöver några extra veckor inplanerade efteråt för vilohemsvistelse.

Nylands nations *årsfests* sker på Agricolas dödsdag d. 9/4, i år således den 351:a, med tillhörande *stippevecka* 6 dagar. Denna fest är något helt fantastiskt och bör upplevas. Nylänningarna har långa traditioner vilka man värnar högt om, detta innebär dock inte att tillställningen är stel på något vis, tvärtom. Jag har aldrig upplevt så många gamla käppanvändande gubbar frekvent besökande herrtoaletten, under sittningen, med pluntan i hög-

sta hugg på väg till "konferens". Även denna fest innebär traditionella tal s.k. solenn akt, vilka åtnjuts innan själva sittningen.

Gäddfesten anordnas under hösten, i november, och innehåller bl.a. traditionella danser, "konferenser" samt gäddans spektakulära entré.

SAVOLAINEN OSAKUNTA I HELSINGFORS Studentföreningen bildades 1905 och består till stor del av finsktalande studenter. Till alla större sittningar inbjuds föreningens alla hedersmedlemmar vilket gör att bordsherren ofta är en äldre finsktalande gentleman.

Årsfesten firas en helg i slutet av februari. Ankomstdagen ägnas åt sightseeing i Helsingfors och kvällen bjuder traditionellt på bastubad med öl och risviskor. Här bastar man inte "en stund" utan i antal timmar och då kan ett par vändor ut i snön hjälpa den mindre belevade bastudiggaren. Dagen därpå sker så helgens happening, *Årsfesten*. En sittning med mycket och

NYLANDS "VIKINGABORG"
I CENTRALA HELSINGFORS.
ETT AV DE STÄLLEN DU
KAN BESÖKA SOM
STIPENDIAT

bra underhållning, tacktal på både finska och svenska, otaliga antal konferenser och mycket snaps. Vem säger att finnarna spottar i glaset? Av någon anledning gör allt detta att språksvårigheterna av någon anledning tycks försvinna under kvällens lopp. Efter sittningen fortsätter det med dans, i stället för att svänga sina lurviga till de senaste hitlåtarerna vilka man övat till på färjan, tar man det här lite lugnare. På Savolax börjar man med fyra timmars polonaise, vals och pas-de-deux för att sedan övergå till exempelvis rysk dansbandsmusik.

Genom de tusen sjöarnas land anordnar Savolax en ångbåtsresa i slutet av juli. Här badas vedeldad bastu och dricks öl. Sällskapet består av idel finskspråkiga studenter och när båten angrör en brygga kan man ha turen att råka en urfinsk skogshuggare.

DET NORSKE STUDENTERSAMFUND

Societas Studiosorum Norvegiae bildades 1813, efter en gåva i form av en

gyllene spargris från de danska studenterna, kunde pengar samlas in och man fick så småningom ett eget hus. Idag är Chateau Neuf en kombinerad konsertsal/ studentlokal. För att hylla "den gyllene grisen" anordnas bl.a. en *grisfest* vart 5:e år. Det är inte alla djur som får sin skål före hans Maj:t men det gör hans Maj:t den gyllene grisen. *Maskeradball* i Oslo varje vår är en relativt ny tradition. En student, operafantast och idealist, offrade sitt studiemedelens termin och bjöd in ca 50 studentkamrater på opera med tillhörande fest. Idag är deltagarna betalande gäster (för egna studiemedel) och uppgår till ungefär 900! 99% är utklädda i fantastiska 1700-tals kreationer, man känner sig utanför i enbart frack eller "vanlig långklänning". Festen föregås av bl.a. maskkurs, dräktkurser, danskurser, föreläsningsserier om bl. Mozart, 1700-talet m.m. Vad vi fick uppleva var bl.a. maskkurs, danskurs, Don Giovanni på Den Norske Opera, fackeltåg, operafest på Den gamle lo-

gen (frimurarlogens ståtliga rokokobyggnad), där dansade vi menuett och kontradans till tonerna av Oslos symfoniorkester.

Under hösten anordnas även en *Promenadfest* i Dovregubbenshall med tillhörande stippevecka. De vilka bevittnat *The Last Night of the Proms* vet vad detta handlar om.

STUDENTERFORENINGEN I KÖPENHAMN

Föreningen stiftades 1820. Idag har föreningen sitt säte i ny lokal intill såväl universitetet som Strøget. Föreningen drivs av en grupp studenter inte större än vår egen styrelse men tar hand om ett betydligt större antal studenter.....

Till sin *rusfest*, månadsskiftet sept.-okt. brukar två stipendiater inbjudas. Festen anordnas i samband med styrelseskifte och inleds med en stippevecka. Under veckan görs bl.a. utflykter kring Köpenhamn med omnejd, dagarna avslutas traditionsenligt med pils på Tivoli. "- Hver gang!"

VÄRMLANDS NATION I UPPSALA Den äldsta matrikeln är daterad 1648, medlemsantalet var under 1800-talet vad vi har här i Linköping dags dato och har växt till ca 1.300 medlemmar idag (vi vet vad vi har att se fram emot nästa århundrade). Det första huset hyrdes 1863 och 1930 invigdes det nuvarande nationshuset vilket för något år sedan genomgick en omfattande renovering. Nationen äger även ett studenthem, Phyllebo för vanliga dödliga och Dygdebo för stadgade studenter, samt huset Söderbommen vilket inrymmer Q-exp, Ann-Marie, klubbmästeriet och redaktionen, flera sköna soffor m.m. Idag finns cirka 100 ämbeten varav 6 heltidsanställda (jag, Anna, var en av dem vt-90) jämte Ann-Marie, nationens fasta punkt i tillvaron.

Stippe-resor görs till de större arrangemangen såsom *Valborg*, *Vårbal* och *Älggasque*.

Valborg i Uppsala är som 17:e maj i Oslo, aktiviteter från morgon till kväll, gröt- eller champagnefrukost, den traditionella försränningen utför Fyrisån, silllunch, vårtal av rektorn från Carolina Redivivas balkong med mösspå-

det är silllunch på Värmlands med den alltid lika sanslösa danstävlingen (ambulansen kom både en och två ggr ett år). Efter diverse gåvoöverlämningar stippar emellan drar det iväg till Snärkes med live-band och disco till långt fram på småtimmarna. Om du hunnit med nu så är vi framme på natten mellan söndag och måndag.

Älggasquen i november är lika välbesökt som vårbalen och innehåller mycket underhållning bl. a klubbmästarens traditionella tal till *Älgen*. Att bli utvald till *Älg* är inte lätt (*Älgen* består av två herrar vilka blivit nationens främsta donatorer till barkassan under året som gått). Jag hade ena hälften av *Älgen* till bordet ett år och rekommenderar i händelse av detta att göra sig bekant med herren på höger sida.

WERMLANDS NATION I LUND Nationen bildades av fyra värmländska studenter 1682. På den tiden var syftet att övervaka studenternas uppförande och leverne samt bedriva viss undervisning. Med tiden har inriktningen på uppgifterna förändrats en smula...

KARLSTADS STUDENTKÅR Karlstads studentkår anordnar bl.a. en *Vårbal* vilken jag besökte lyckligtvis "rätt" år. Vartannat år arrangeras av tjejer och vartannat år av killar. Vem säger nej till Limousinsightseeingtur längs Klarälven med massor av champagne, förfest i gamla vattentornet på Herrhagen, middag på Stadt, efterfest på Klaraborgs herrgård, ihärdigt uppvaktnades av "din" kavaljer för kvällen.

WERMLANDS-DALSLANDS NATION I UMEÅ Denna nationen är den yngsta och den minsta av våra vännationer och utbytet är ännu inte så stort. Men om du råkar ha vägarna förbi hjälper de dig gärna med inkvartering och kanske en och annan guidning till en öl eller så...

Sista helgen i maj anordnar man ett *Brännbolls-VM* med studenter från vitt skilda länder och delar av Sverige, vilket innebär massor av folk, öl och fest. Man behöver inte vara deltagare i ett lag för att åka, det går bra att "bara" dricka öl och heja på!

ANNA HELLSTADIUS

"Valborg i Uppsala är som 17:e maj i Oslo"

tagning (är du teknolog försvinner du i havet av vita (gula) studentmössor). Efter mösspåtagningen är det dags att "springa" nedför Carolinabacken till respektive nation för champagnegaloppen. Det anordnas även sittning på nationen innan man tågar upp till Gunillaklockan för att höra på Allmänna sången.

Vårbalen, vilken inleds med en stippevecka som i stort minner om Nylänningarnas, startar med serenadsjungande svärmerier natten mellan fredag och lördag (glöm ej punschen damer). Under själva vårbalsdagen gäller det att vara rejält utvilad för att orka med. Champagne och jordgubbar inleder dagen, sittningen på kvällen brukar vara fylld av underhållning, många vältalande herrar och damer, mycket sång och alltid lika god mat.

Att dansa till nationens eget storband Wermeslaget med tillhörande balett Benwermarna är som att dansa till Glenn Millers orkester (ja, jag är jävig). Göteborgs nation har specialtillstånd fram till Västgöta nation tar hand om frukosten för att man skall vara "fit for fight" igen vid ettiden då

Under 1948 byggdes och invigdes nationshuset som var det första i sitt slag i Lund. Huset inrymmer lokaler för olika Nationsarrangemang (lunchservering, pub, expedition) samt ett antal Studentlägenheter. Lite längre fram byggdes ytterligare två hus med Studentlägenheter.

Arrangemangen vid *Valborg* är det vi gör stippersor till. Själva firandet går av stapeln fem dagar innan *Valborg* med en fullspäckad stippevecka.

Programmet innehåller övernattning på studentgården i Skanör, danskurs, besök på Carlsbergs bryggeri och Tivolit i Köpenhamn. *Lundaspexet* på Akademiska föreningen med mycket proffsiga spexare beskådas kvällen före balen. Som höjdpunkt på veckan kommer sedan baldagen. Dagen börjar med Gåsmarsch från Akademiska föreningen till Lunds IP för att försvara de värmländska färgerna i klämkäcka lekar. Efter detta blir det bal på Grand Hotel med bl a hedersledamotsinstallationer. Efter mat, dans och glam fortsätter festen i nationens "festlokal" (källarlokalen i nationshuset) ända fram till sillunchen dagen därpå.

RENHORNET En vecka per år anordnas en konferens i en fjällstuga kallad *Renhornets fjällstuga*. Stugan ligger i Underåker åtta km från Åre. Denna konferens är grundad av allas vår egen Erik Elinder, som var förste Kurator vid Värmlands nation i Uppsala på 40-talet och numera hedersmedlem i vår nation. Inbjudna att delta är två deltagare från varje nation i vår vänkrets. Under konferensen diskuteras för nationerna aktuella ämnen. För att man skall lära känna varandra under denna konferens ges mycket tid till "fria aktiviteter". Se vidare Anders Elows artikel om Erik Elinder i detta nummer av WNT.

Hoppas att just Du funnit ett intresse för att söka stipendie till något av ovanstående arrangemang, vi bistår gärna med information och upplysning.

En *stippersa* garanterar bestående men (jag, Anna, blev nästan gift på kuppen!).

SUSANNE BOHS OCH ANNA HELLSTADIUS
SOM BISTÅR MED ALL INFO NI BEHÖVER OM
STIPPERESOR